

متن پرسش

سلام علیکم: مطلبی چند وقتیست ذهنم رو مشغول کرده و دغدغه ذهنی ام شده و من رو به فکر واداشته. آیا می توان گفت «تاریخ» صرفاً همین جنگها و انتقال قدرت بین پادشاهان و تاسیس سلسله ها و به تعبیری آن تاریخ مرسوم نیست که ما تا کنون در اغلب کتب تاریخی دیدیم. غالباً این نوع کتب تاریخی، تمرکز بر سلسله ها و مراکز قدرت و یا حتی در بعد اجتماعی، بیشتر متمرکز بر تاثیر سلسله ها در بین مردم است و گویی روح و فلسفه اصیل تاریخی را در تاریخ نگاری های ویژه معاصر کمتر می بینیم. به عقیده ام، روح تاریخ فراتر از این حوادث است و حتی خود این تاریخ راهی برای توحید و خداشناسی است که اگر ملتی با تحول و تغییر، اراده و عملش را با سنت ها و تدابیر الهی هماهنگ کند و آنها را در این جهت تنظیم کند، بصیرت تاریخی می یابد و این روح ماورای تک تک این حوادث است. نمی دانم، اما حسی به من می گوید واقعاً روحی در این حوادث سریان و جریان دارد فراتر از انتقال قدرت بین دو پادشاه یا جنگ بین دو کشور و خیلی حوادث از این دست.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: نگاه تاریخی به موضوعات، غیر از دانستن وقایع تاریخی است. به همین جهت قرآن ما را دعوت به سیر تاریخی در جغرافیای زمین می کند تا در صحنه ها، اراده های الهی را به تماشا بنشینیم، آن جا که می فرماید: «أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ □ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ □ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ» آیا در زمین سیر نکردند تا ببینند که عاقبت کار پیشینیانشان (چون قوم عاد و ثمود) چه شد؟ در صورتی که از اینها بسیار تواناتر بودند و بیش از اینها در زمین کشتزار ساختند و کاخ و عمارت برافراشتند و پیامبران شان با آیات و معجزات برای (هدایت) آنان آمدند (لیکن چون نپذیرفتند همه به کیفر کفر هلاک شدند). و خدا درباره آنها هیچ ستم نکرد بلکه آنها خود در حق خویش ستم می کردند. موفق باشید